

Умієте, гитайте, І гужоту наураїте, Ї свого не цураїте. /Т. Шевченко/

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСНА ПЕДАГОГІЧНА ГАЗЕТА

№ 1-2
(1113-1114)
Січень
2023 року

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСНА ПЕДАГОГІЧНА ГАЗЕТА

Видається
з грудня
1993 року

• У штаті Іллінойс 7-річна американка Лілі Менсон надихнула тата на великий проект із допомоги Україні. Він вже відправив нам понад 20 швидких і кілька пожежних машин.

• Держава Німе випустила пам'ятну срібну монету «Воїн Азовсталі». Номінал 5 доларів, але коштує 280 євро. Створили монету, послуговуючись прекрасною ілюстрацією українського художника Максима Паленка (з Дніпра, до речі!)

В описі до неї зазначено: «Ця монета присвячена мирним мешканцям та військовим, які опинилися замкненими в стінах металургійного комбінату «Азовсталі» у Маріуполі, Україна». На реверсі монети зображено воїна в символічній броні металургійного комбінату, який став символом їхньої витривалості».

Німе – це кораловий острів у Тихому океані, який колись відкрив Джеймс Кук. І там – десь посеред великого Океану, на острові, від якого 2400 кілометрів до великої землі – знають про Україну і підтримують її.

Всі монети, до речі, вже продані.

• Естонські жінки плетуть маскувальні сітки для ЗСУ.

• Італійський вуличний художник TVboy створив серію стінописів у Бучі.

Раніше художник створив серію робіт у Барселоні, присвячених війні в Україні, зокрема, зображення Путіна за ґратами.

«Хоч іскру кожен. Іскру – кожен. Всі разом – буде Україна»

Наталка НІКУЛІНА

• Педагогічні працівники П'ятихатського ліцею «Тріумф» виготовляють окопні свічки для військових. «В Інтернеті відшукали поради, які матеріали потрібні, яка технологія виготовлення. Протягом певного часу збирали бляшанки, віск, картонні коробки. А в перший робочий день нового року взялися до справи. Ми сподіваємося, що наші окопні свічки не лише зігріють когось із воїнів і розгонять темряву, але й наблизять таку бажану для всіх ПЕРЕМОГУ!» – написала у фейсбуці вчитель хімії Вікторія Богданова.

• Мандрівники з Дніпра та Харкова Антон і Артем у жовтні вирушили у подорож, щоб допомогти Збройним Силам України. Пройшли 1300 км пішки країнами Європи та зібрали 200 тисяч гривень. Їхня мрія: зібрати 1,3 мільйона гривень.

• Січневий Мелітополь

• Четверо кропивницьких школярів роблять патріотичні брелоки, продають їх і віддають гроші на екіпування військових. За два тижні заробили понад 4 тисячі гривень.

• 11-річний Максим із Покровська (Донецька область), який зараз живе у Чернівцях, зібрав для армії 25 бронезилетів, тепловізор та пристрій нічного бачення. Також він надіслав 50 тисяч гривень на реабілітацію військового, який втратив у бою ногу.

Максим вирішив працювати, щоб допомогти своїй сім'ї і ЗСУ. Хлопець написав оголошення, де запропонував свої послуги: винести сміття, принести воду, вигуляти домашнього улюбленця. Чернівчани підтримали ініціативу хлопця. Дехто просто відправляв на його ім'я гроші або обладнання, необхідне для фронту.

Новорічні свята без дітей уявити неможливо, але виявляється, що і Перемогу без них не наблизити!

• У школі в Криничках влаштували різдвяний захід для учнів. Під час онлайн-навчання такі зустрічі для дітей особливо важливі. Малеча написала листи військовим, які волонтери передадуть бійцям на передову.

• Дітки із села Рогізки прикордонної Сновської громади (що на Чернігівщині) ходили щедрувати і бажали односельцям всіляких гараздів і головне – Перемоги для України. Та основна місія щедрувальників – збір коштів на підтримку наших Захисників. Хлопчики та дівчатка зібрали 2320 гривень, які передали для Збройних Сил України.

• Учениця 8 класу Дніпровської СЗШ № 6 Поліна Запороженко власноруч зробила окопні свічки та передала Захисникам України у м. Ізюм.

• Діти Ігрени, Одиноківки та Ксеніївки розмалювали пряники для бійців ЗСУ.

Щороку Дніпропетровщина встановлює рекорди. Попри повномасштабне вторгнення 2022-й рік не став винятком. Жителі області довели, що і під час війни здатні на неймовірні досягнення.

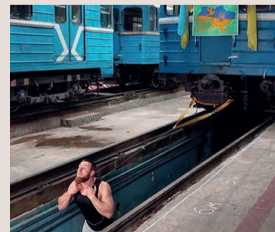
Суспільне Дніпро

• П'ятирічна Марія Макеєва з Кривого Рогу стала наймолодшою волонтеркою України. Дівчинка протягом 10 годин разом зі своїм братом співала українських пісень на вулицях Львова та зібрала 35 тисяч гривень на допомогу армії.

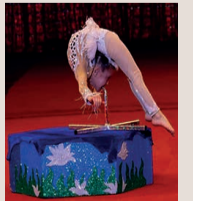

• Діти разом з поліцейськими встановили національний рекорд, одночасно намалювавши 174 мапи України. На кожній роботі діти написали побажання бійцям Збройних Сил України. Всі намальовані мапи з'єднали в одну велику мапу України.

• Дмитро Грунський встановив рекорди України та світу в номінації «Найважчий поїзд, який тягнуть шиєю». За допомогою тросу на шії він пересунув вагон метро вагою 32,5 тонни на 11,5 метрів.

• Шестирічна Вероніка Непомняча на манежі Дніпровського цирку встановила національний рекорд України. Вона виконала надскладний цирковий трюк «вигин Марінеллі» – коли артист тримає баланс усього тіла лише за допомогою хвата зубами.

Переможці всеукраїнських конкурсів

На Дніпропетровщині відзначили юних вчених – призерів виставки-конкурсу «InventorUA», а також – викладачів дітей, які перемогли на Всеукраїнському конкурсі наукових робіт. Загалом – понад півсотні людей. Урочистості відбулися в обласному відділенні Малої Академії Наук України.

«Щорічно відзначаємо вчителів, які готують юних дослідників. Цьогоріч подяки від Міністерства освіти та науки України отримали 42 викладачі. Їхні вихованці перемогли на Всеукраїнському конкурсі науково-дослідницьких робіт. Нагородили й 12 переможців виставки «InventorUA», – розповіла директорка Дніпропетровського відділення МАН України Наталя Тягло.

Кандидатка історичних наук Світлана Каюк готувала двох учнів-переможців. Перше місце з вихованкою здобули за дослідження праць львівського письменника,

мислителя Мухаммада Асада. Каже: не очікувала отримати подяку.

«Попри складні часи, діти прагнуть займатися наукою. Виявляють ініціативу, самостійно готуються. Вони вже все вміють. Дуже приємно, що гідно оцінили нашу роботу», – зазначила Світлана Каюк.

Вчитель інформатики, кандидат фізико-математичних наук Йосиф Ентін вже понад 30 років викладає у ліцеї. Цьогоріч двоє його вихованців стали призерами Всеукраїнського конкурсу. Каже: працює на результат, а не за винагороди.

«Я можу спрямувати, щось підказати, але основну роботу учні

виконують самостійно. Дітей необхідно підтримувати. Я їх намагаюся зацікавити, щоб відвернути від негативних емоцій. Більшість учнів працюють завзято. Мені з ними цікаво, сподіваюся, що їм зі мною теж», – розповів Йосиф Ентін.

Серед нагороджених – вчителі з Дніпра, Кривого Рогу, Кам'янського, Жовтих Вод.

Відзначили й 17-річного дніпрянина Іллю Рябка. Він здобув перше місце на Всеукраїнському конкурсі молодіжних науково-технічних проєктів «InventorUA». Юнак розробив спеціальний пристрій,

що аналізує температуру та інші параметри у закритому просторі і відправляє дані на сайт.

«Вуглекислий газ, підвищення температури у закритому автомобілі може погіршити стан людей і домашніх тварин. Я розробив пристрій, який аналізує ці параметри і передає інформацію користувачу для моніторингу. Це допоможе уникнути критичних ситуацій», – розповів Ілля Рябка.

Юним вченим вручили міністерські дипломи та подарунки: павербанк, бездротові навушники та сертифікат на відвідування Музею науки у Києві.

Президентські стипендії – юним науковцям Дніпропетровщини

Кращим юним науковцям країни призначили президентські стипендії. Серед них – 11 вихованців Дніпропетровського відділення Малої Академії Наук України.

Стипендіатів визначили серед переможців III етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт МАН.

«2022-й став буремним роком, бо прийшла велика війна. Втім, учнівська молодь і далі займалася наукою. Найкращі заслужили

заохочення. Стипендія Президента – найвища відзнака для школярів в Україні. Пишаємося нашими розумниками та розумницями», – розповіла директорка Дніпропетровського відділення МАН України Наталя Тягло.

Стипендію призначили старшокласникам і випускникам шкіл Дніпра, Кривого Рогу, Кам'янського: Катерині Гринчак, Анастасії Білик, Катерині Черкашиній, Діані Шишковой, Захару Писаревському, Артему Шеламанову,

Нікіті Окозьїну, Олександрю Гуньку, Владлену Зайцеву, Сергію Коломійчуку, Давиду Степаненку. Вони – юні автори досліджень з історії, філософії, метеорології, математики, фізики, астрономії, астрофізики, літератури, біології, англійської та французької мов.

Президентська стипендія щороку призначається переможцям Всеукраїнських олімпіад і конкурсів. Кошти виплачуються щомісяця протягом року.

18 січня у Слобожанському ліцеї відкрили перший на території громади клас безпеки. До роботи в ньому крім учнів 5-11-х класів залучатимуть педагогічних працівників, фахівців Дніпровського районного управління головного управління Державної служби з надзвичайних ситуацій України у Дніпропетровській області, Дніпровського районного управління поліції, медиків, учасників бойових дій та фахівців із безпеки освітнього середовища.

На заході були присутні перший заступник селищного голови Ігор Шаповалов, заступниця селищного голови Олена Вергейчик, начальник гуманітарного відділу Микола Шеремет, директорка Слобожанського ліцею Лариса

КЛАСИ БЕЗПЕКИ

Невесела, представники поліції та ДСНС.

Після урочистої частини для учнів Слобожанського ліцею розпочалося навчання в класі безпеки. Їх розділили на групи та окремо розповіли про:

- мінну безпеку;
- надання домедичної допомоги;
- правила поведінки під час пожежі.

Функціонування цього класу сприятиме формуванню серед юних жителів Слобожанської громади:

- компетентностей зі збереження здоров'я;
- отриманню ними знань правил пожежної, мінної безпеки та цивільного захисту;
- опануванню алгоритму дій у разі виникнення надзвичайних ситуацій.

За інформацією Слобожанської територіальної громади

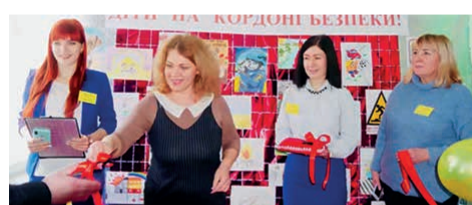
У Покровській гімназії № 4 відкрито перший у місті інтерактивний клас безпеки в межах втілення Всеукраїнського проєкту Міністерства освіти і науки України.

Для ефективнішого навчання дітей як правильно діяти у надзвичайних ситуаціях у класі створено 6 навчальних осередків, які оснащені всім необхідним.

Червону стрічку урочисто перерізали начальник управління освіти виконавчого комітету Покровської міської ради Ольга Матвеева та заступник начальника відділу запобігання надзвичайним ситуаціям Нікопольського районного управління ГУ ДСНС України у Дніпропетровській області, підполковник служби цивільного захисту Михайло Гнатів.

Цього ж дня відбувся і перший «Урок безпеки» під гаслом «Твоя

безпека – у твоїх руках!». Педагоги закладу у співпраці з рятувальниками провели цікавий, пізнавальний та інтерактивний урок, під час якого діти в ігровій формі повторили та дізнались нових правил пожежної, мінної та безпеки життєдіяльності. Ознайомилися з принципами надання домедичної допомоги та алгоритмом дій при її наданні. Випробували на собі техніки зняття м'язової напруги та тривожності в осередку психологічного розвантаження. На згадку, діти отримали папку з розмальовками, саморобками, лабіринтами, пам'ятками та іншими цікавими

матеріалами, а також солодкі подарунки від педагогів і рятувальників.

Діти отримали і задоволення, і нові знання. А це і є головною метою проєкту! Ми й далі працюватимемо заради миру та України!

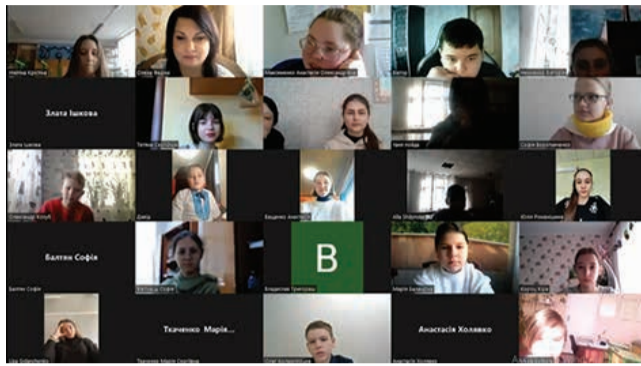
Юлія ОНІЩЕНКО, педагог-організатор гімназії № 4, м. Покров

Стартував обласний етап конкурсу імені Тараса Шевченка

11 січня 2023 року урочисто розпочався обласний етап XIII Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка. Захід відбувся у дистанційній формі. До заходу долучилися фахівці Дніпровської академії неперервної освіти зі складу оргкомітету та журі на чолі з ректором, професором Віктором Сиченком:

«Дніпровська академія неперервної освіти радо вітає на обласному етапі конкурсу учнів, студентів, вчителів, батьків – велику освітянську родину, яка щиро прагне розвитку українського слова, національної свідомості, Шевченківської спадщини, береже та примножує літературно-історичне багатство нашої держави!

Доброю традицією стали наші щорічні зустрічі в межах конкурсу у стінах Академії. На жаль, через страшні події, що випали на долю України, у зв'язку з російською агресією, цьогоріч

ми бачимо одне одного лише на моніторах комп'ютерів, але прагнемо до змін, зростання, розбудови ще більше, аніж у попередні роки.

Бажаємо кожному підкорити цю вершину, впіймати хвилю натхнення, на крилах Шевченківської поезії долетіти до омріяного олімпу перемоги не лише в цьому конкурсі, але й до найскорішої Перемоги України!»

Долучаємось до вітань!

Сила українського слова незламна:

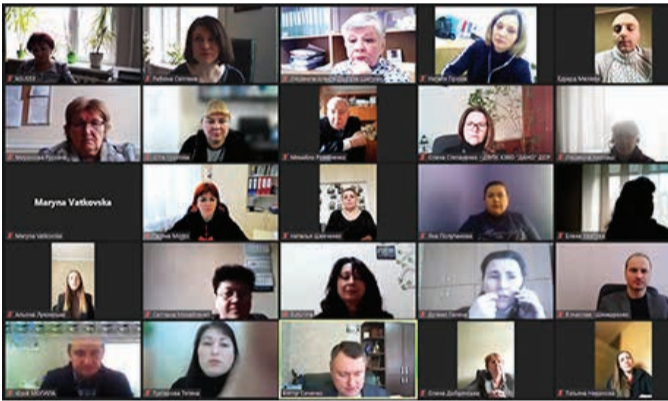
*«Борітеся – поборете! Вам Бог помагає!
За вас правда, за вас сила. І воля святая!»*

(Тарас Шевченко, «Кавказ»)

Олена ФЕДІНА, доцент кафедри соціально-гуманітарної освіти Академії

Життєдіяльність Академії

10 січня в онлайн-режимі відбулося перше у цьому році засідання ректорату Дніпровської

академії неперервної освіти, під час якого обговорювалися важливі й актуальні питання функціонування закладу освіти, а саме: • вибори до Вченої ради Академії; • про роботу аспірантури (затвердження тем дисертаційних робіт аспірантів I курсу, підготовка звіту із самоаналізу, програми навчання тощо); • про підготовку документів до МОНУ щодо «Вісника Академії»; • різне.

Усі структурні підрозділи Академії працюють за змішаною формою та організують освітній процес із використанням дистанційних технологій навчання згідно затвердженого плану-графіку.

Наш кор.

ISSN

Редакційна колегія «Вісника Дніпровської академії неперервної освіти» (серія «Філософія. Педагогіка») повідомляє:

11 грудня 2022 р. наша серія «Вісника» отримала від Книжкової палати України міжнародний стандартний серійний номер – ISSN.

ISSN серії «Філософія. Педагогіка» – 2786-7005 (Print) і 2786-7013 (Online).

Іван БЕЗЕНА, завідувач кафедри соціально-гуманітарної освіти Академії

Вітаємо фахівців Дніпровської академії неперервної освіти

✓ Ректора Дніпровської академії неперервної освіти **Віктора Сиченка** із отриманням почесної нагороди від регіонального управління сил ТрО «Схід» за організацію та надання всебічної волонтерської допомоги підрозділам територіальної оборони Збройних Сил України, активну життєву позицію, патріотизм та вагомий внесок у здобуття Перемоги над російськими загарбниками.

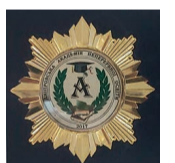
«Дякую Регіональному управлінню Сил територіальної оборони «Схід» за відзначення зусиль колективу Дніпровської академії неперервної освіти у боротьбі з ворогом.

Вітаю управління Сил територіальної оборони «Схід» з річницею створення.

Віримо в нашу Перемогу! Завжди разом!» – сказав ректор Академії Віктор Сиченко.

✓ Голову первинної профспілкової організації працівників освіти і науки Дніпровської академії неперервної освіти **Юрія Могилу**

з 50-річним ювілеєм та з отриманням почесного нагрудного знаку Дніпровської академії неперервної освіти!

12-13 січня для співробітників Дніпровської академії неперервної освіти Служба турботи про психічне здоров'я БФ «Право на захист» провела тренінг

«Як подолати емоційні гойдалки?»

Протягом двох днів освітяни працювали над розвитком навичок емоційного інтелекту; досліджували емоції співрозмовника та власні; розбирали структуру емоційної реакції людини; навчалися розуміти що приховано за тим чи іншим проявом емоцій; опанували вправи самопомогти в ситуаціях під час емоційного шторму.

Отримала дуже цікавий досвід – проведення заходу для викладачів Академії. Подавати матеріал фахівцям, які все життя займаються питаннями освіти – ще та пригода!

Спочатку трохи хвилювалася та почувала себе «під мікроскопом»,

але таки вдалося:

- ✓ Організувати роботу за планом;
- ✓ Створити атмосферу довіри;
- ✓ Попрацювати над навичками самоусвідомлення власних емоцій;

- ✓ Викликати інтерес до практичної дослідницької роботи;
- ✓ Спрямувати думки учасників у потрібне русло;
- ✓ Прогнозувати і генерувати необхідні напрямки знань майбутнього;

- ✓ Зрозуміти структуру емоційної реакції і методи впливу на поведінку;

Створити поле для інсайтів та обміну дорогоцінною життєвою мудрістю та досвідом.

Перлинки тренінгу:

«Якщо зможеш дистанціюватись від емоційної бурі та подивись трохи зверху – тобі відкриються нові дуже цікаві сенси відносин!»

«Якщо ми зможемо вирішити, яку поведінку обирати, що робити далі – це вже крок у свідоме майбутнє!»

Лариса МЕДВЕДЄВА, бізнес-тренер

Профорієнтаційне заняття-тренінг: «Де народився – там і згодився. Кар'єра на Батьківщині»

Мета: ознайомити з сучасними професіями в Україні; формувати уявлення про різноманітність професій; розвивати зв'язне мовлення, увагу, логічне мислення, швидкість реакції, кмітливість; виховувати комунікативні уміння слухати і чути, співпрацювати у групах, співпереживати іншим; поважне ставлення до праці, до представників різних професій; прищеплювати дітям інтерес до світу професій рідної країни.

Результати навчання: вміння назвати сучасні професії України і розрізняти їх за типами; розповісти про значення трудової діяльності в житті людини; поважати працю представників різних професій; формувати вміння працювати в групах і спільно вирішувати.

Обладнання і матеріали: картинки, присвячені різним професіям; комп'ютер, відео; розрізні картки з прислів'ями; «чарівні мішечки» з речами; конверти з загадками; плакати: «Правила поведінки на тренінгу», «Очікування», «Мозковий штурм»; картон, кольоровий папір, маркери, фломастери, ножиці.

Що підготувати заздалегідь: роздрукувати роздаткові матеріали для учнів; пошук додаткової інформації; додатки для вчителя; перевірити додатковий матеріал в учнів; плакати з правилами тренінгу; чистий папір і чисті плакати для роботи.

Орієнтовна структура уроку-тренінгу: 1. Вступна частина – 5 хв. 2. Основна частина – 10 хв. 3. Практична частина – 25 хв. 4. Зворотний зв'язок – 5 хв.

Хід заняття-тренінгу

І. Вступна частина

1. Привітання. /Діти стоять у коло, тримаються за руки/.

Я всміхаюсь сонечку:
– Здрастуй, золоте! –
Я всміхаюсь квіточці –
– Хай вона цвіте!
Я всміхаюсь дощику:
– Лийся, мов з відра!
Друзям усміхаюся –
Зичу їм добра.

2. Повідомлення теми й мети тренінгу.

Ви стаєте дорослими. Ви замислюєтеся над своїм майбутнім. Будуєте плани. Перед вами постає питання «Ким бути?». Сьогодні ми дізнаємося про різні

професії; ознайомимося із професіями, потрібними в Україні; проявимо увагу, кмітливість, швидкість реакції на цікаві запитання і завдання під час тренінгу.

3. Нагадування правил. /На дошку вивішується плакат з правилами, які діти визначили на попередньому уроці, але перед новим уроком необхідно їх пригадати/.

4. Очікування.

Перед початком нашої роботи хочу запитати, що ви очікуєте від сьогоднішньої зустрічі? /Відповіді дітей/.

Кожен з вас отримав човник. Напишіть на ньому свої імена і прикріпіть до плакату. Наприкінці нашого заняття, якщо ваші очікування справдяться, то човник перепливе річку на другий берег до лісу. /Діти працюють із плакатом «Очікування»/.

II. Основна частина

1. Мозковий штурм.

Обговорення запитання: Для чого людині професія? /Відповіді дітей. Учитель записує на плакаті всі відповіді учнів/.

В енциклопедії читаємо, що таке професія:

- 1) Основний рід занять, трудової діяльності;
- 2) Це вид праці, який вимагає від людини певної підготовки, знань і умінь.

/Перегляд відео «Світ професій – мій вибір, мій успіх. Ким бути?»/.

2. Вправа «Знайди собі подібного». /Діти вибирають для себе геометричні фігури відповідного кольору і форми. Вчитель пропонує дітям знайти собі подібного та об'єднатися в групи/.

3. Практична робота «Бюро знахідок». Робота в групах. /Учитель роздає «чарівні мішечки» з речами/.

Завдання. Передивитися зміст мішечків і написати, яка професія користується цими речами. Підготувати розповідь про ці професії (3-4 речення).

1 мішечок – пензлі, олівці, фарби (художник); 2 – ножиці, метр, голка, гудзики (швачка); 3 – шприц, градусник, бинт (лікар); 4 – лампочка, розетка, викрутка (електрик); 5 – листи, газета, журнал (листоноша);

6 – гребінець, ножиці (перукар); 7 – ручка, зошит, книжка (вчитель).

4. Руханка «Сім'я».

Тато – рубає дрова, мама – пере, брат – б'є м'яча, сестра – стрибає на скакалці.

/Перегляд відео «Бібліомікс: забути професії»/.

5. Літературна хвилинка. /Діти розповідають вірші, які вони знайшли на тему «Професія»/.

1) Він комп'ютер добре знає. Всі програми вмить скачає.

Ця професія – нова, Програмістом буду я!

2) Зникло світло, обірвалось. Ми всі темряви злякались!

Ми електрика гукали Та нічого не вмикали.

Він дрови перевірив, Потім все зремонтував.

3) Всі закони добре знають. Людям їх всі сповіщають.

Без юристів пропадемо, Вихід в справах не знайдемо.

У суді нас захищають, Українцям помагають.

4) Сміливий пожежник Вогонь загасив.

Водою миттєво Його він залив

Пожежні завжди На пожежу спішають,

А нам треба номер Пожежників знати!

5) Консультант у магазині Телевізор показав.

Тато вмить його придбав

Всі щасливі дома нині, Видно все, як на картині!

Консультант про це подбав, Всі бажання він вгадав!

6) Дизайнер модно все влаштує, У квартирах він працює.

Всі тенденції він знає Та журнали випускає

Він предмети добирає Простір гарно оформляє.

7) Модельєри фантазують, Сукні та спідниці Шийють та малюють.

Моду просувають. Все про неї знають.

8) За верстатом токаря Завзято працює.

Бо роботу любить, Ніколи не нудьгує.

Гайки і гвинти Він виготовляє.

Токарі потрібні всім, Кожен хлопчик знає!

9) За фортепіано поважно він сідає

Мелодійно, гарно пісні він співає.

Виступає музикант, Всі навкруг кричать –

«Талант!»

10) Видавець книжки друкує, Каменярь – хати мурує,

Лікар – діточок лікує, Кухар – тортика готує,

Всі професії хороші, Заробляй собі ти гроші!

6. «Цікавий світ професій». /Перегляд відео/.

7. Вправа «Зоопарк».

/Діти отримують картки з малюнками тварин: кіт, собака, корова, коза. Об'єднуються у групи за звуками тварин/.

8. Практична робота «Прислів'я». Робота в групах. /Кожна група отримує конверт із завданнями на розрізних картках з прислів'ями/.

Завдання. Розрізні картки скласти правильно і прочитати прислів'я: «Треба нахилитися, щоб з криниці води напитися. Хочеш їсти калачі – не сиди на печі. Праця чоловіка годує, а лень марнує. Хто рано підводиться, за тим і діло водиться. Щоб рибу їсти, треба в воду лізти. Зароблена копійка краща за крадений карбованець. Маленька праця краща за велике безділля. Не місце красить чоловіка, а чоловік місце. Під лежачий камінь вода не тече. Не даром говориться, що діло майстра боїться».

9. Руханка «Дощик». /Діти стоять у колі, один за одним. По команді виконують рухи: сонце, дощик, вітер, сильний вітер/.

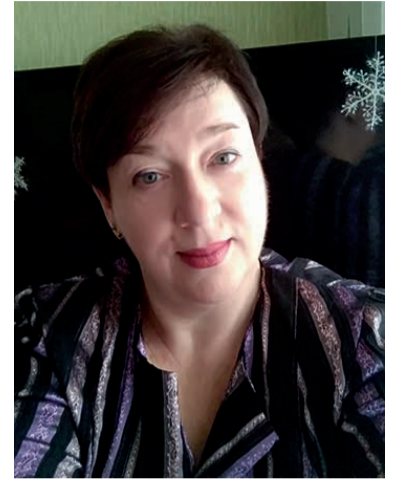
10. Бесіда.

У зв'язку з розвитком суспільства сьогодні потребує багато нових професій: ІТ-шники з розробки сайтів і мобільних додатків, системні аналітики, викладачі-коучі, медичні маркетологи, молекулярні дієтологи, археологи живих систем, урбаністи-екологи, ГМО-агрономи, СІТУ-фермери, енергозаправники, енергоаудитори, космобіологи, менеджери космотуризму, ігромайстри, ігровикладачі, HR-менеджери, креативні дизайнери, погодна поліція.

У нас з вами є ще багато часу, щоб обрати для себе правильний шлях у житті, вибрати для себе цікаву професію. Але зараз наша робота – гарно навчатися.

11. Практична робота. Робота у групах. /Об'єднання дітей у групи (тройнда, ромашка, тюльпан, айстра, волошка). Діти отримують конверти із загадками/.

Завдання: 1) Відгадай загадки із конверта; 2) Створи емблему професії, яка сподобалась (аплікація, малюнок);

3) Захист робіт за групами.

Загадки:

1) Слоненяті чи качаті, Котеняті чи курчаті Дасть пігулку чи відвар Друг тварин... (ветеринар).

2) Тисне вчасно гальма й газ, Відвезе усюди нас.

Для доріг він хлопець свій! За кермом сидить... (водій).

3) Рівно цеглу викладає. Дах старанно покриває... Каменярь і покрівельник

Носять назву... (будівельник).

4) Шторм його не налякає, Адже він штурвал тримає. Через море й океан

Водить судно... (капітан).

5) Квіточка пополиває, Кушчики попідстригає, Для рослинок – чарівник,

Любить землю... (садівник).

6) Судно, скарб, людей, печери... В мулі залишки галери...

Видиукає все це враз Під водою... (водолаз).

7) Вміє справно рахувати І товар пропонувати. Зошит, книгу, олівець

Видає нам... (продавець).

8) В трубах дірочки латає, В них несправність виправляє.

Труб і кранів чудо-технік Добрий дядечко... (сантехнік).

III. Заключна частина

1. Очікування.

Підійдіть до плакату, візьміть свій човник і приклейте на другому березі річки, якщо ваші очікування здійснилися.

Сьогодні всі діти зрозуміли, що кожній людині треба працювати й отримувати насолоду від виконаної праці. Не дарма кажуть, що людину красить не одежа, а її добрі діла.

Хочу побажати Вам знайти свій шлях у житті і зробити правильний вибір, знайти собі цікаву професію.

2. Зворотний зв'язок.

Закінчіть фразу: на цьому тренінгу я...

3. Рефлексія. Прощання.

Діти, станьмо у коло, візьмемося за руки і хором скажемо: «Ми – найкращі!». Привітаймо один одного оплесками.

Жанна КРАСНОПОЛЬСЬКА, вчитель початкових класів СЗШ № 69, м. Дніпро

Тема: Василь Симоненко. Віршована казка «Цар Плаксії та Лоскотон».

Мета:

формування предметних компетентностей – опрацювати ідейно-художній зміст віршованої казки В. Симоненка; вчити дітей характеризувати дійових осіб казки; розвивати: вміння учнів працювати в групах та самостійно, розвивати логічне мислення, творчу уяву, навички зв'язного мовлення та критичного мислення, компаративного аналізу художніх творів; виховувати інтерес до творчості Василя Симоненка;

формування ключових компетентностей – уміння вчитися (актуалізувати пізнавальну діяльність та критичне мислення учнів); комунікативної (формування навички спілкування в колективі та толерантне ставлення до думок інших); інформаційної (формування вміння визначати головне та другорядне в тексті, розвивати навички роботи з книгою); загальнокультурної (виховувати естетичний смак та читачькі інтереси учнів; розширювати кругозір школярів).

Очікувані результати: учні знатимуть зміст прочитаної казки; вмітимуть працювати з текстом; складатимуть характеристики основних персонажів; працюватимуть у групах; аналізуватимуть вивчений матеріал.

Тип уроку: засвоєння нових знань, формування практичних умінь і навичок.

Обладнання: портрет Василя Симоненка, візуалізовані картки із завданнями, підручник, комп'ютер, презентація до уроку, картки для самооцінювання.

Хід уроку:

Мотиваційна хвилинка

Роззирніться навколо. Що ви бачите? Які звуки, розмови чуєте? Які відчуття у вашому тілі? Які емоції переважають?

Таке повномірне уявлення цілі допомагає налаштуватися на досягнення мети якомога ґрунтовніше.

I. Організаційний момент

Привітання, перевірка стану готовності учнів до уроку.

Притча про оптимізм: Жили-були маленькі жабенята, які організували змагання з бігу. Не звичайні, а з бігу вгору, на вершину вежі. Зібралось багато глядачів, які хотіли подивитися на ці змагання і покепкувати з їхніх учасників. Перегони розпочалися... Ніхто з глядачів не вірив, що жабенята

зможуть дістатися вершини. Було чутно: «Це занадто складно. Вони ніколи не залізуть на вершину. Не має шансів! Вежа зависока».

Одні жабенята почали падати. Одне за одним... Але в інших відкрилося «друге дихання». Вони стрибали все вище і вище. Проте натовп і далі кричав: «Занадто важко! Жодна не зможе це зробити!» От і решта жабенят утомилися й упали.

Лише одне піднімалося все вище й вище. Єдине, яке не здалося, яке, доклавши всіх зусиль, дісталось вершини. Як йому це вдалося?! З'ясувалося, що переможець був глухим.

Ніколи не слухайте людей, які намагаються нав'язати вам свій песимізм і негативний настрій, забрати у вас найзаповітніші мрії і бажання.

Сьогодні ми продовжимо розмову про казки.

Віршована казка на нас чекає.

Там у сюжеті Плаксії і Лоскотон. Веселі пригоди з героями пізнаємо. Поринемо у справжній напівсон.

II. Актуалізація опорних знань учнів

Бесіда за запитаннями.

► Дайте визначення казки як жанру.

► Які є види казок?

► Чим відрізняється літературна казка від народної?

► Як розподіляються казки за тематикою?

► Із творчістю яких українських письменників-казкарів ви вже ознайомились?

► Чим подобаються вам казки?

► Що таке віршована мова?

III. Повідомлення теми, мети уроку

Теорія літератури

Казка – це народно-поетичний або писемно-літературний твір про передбачувано вигадані події чи осіб, іноді з участю фантастичних сил, який має повчальну мету.

Віршована мова (від лат. versus – вірш) – ритмічно організована мова з метою посилення її виразності й емоційності.

/Учні записують тему уроку в зошити/.

1. Робота зі змістом казки. Бесіда з учнями.

– А чому цей твір є казкою? (Бо в ньому розповідається про вигадані, фантастичні події).

– Це народна чи літературна казка? (Літературна, бо має конкретного автора – Василя Симоненка, твір повчального характеру).

– Чому казка має віршовану мову? (Ритмічно організована мова посилює її виразність і емоційність).

2. Вправа «Чорним по білому».

– Доповніть речення:

Цар Плаксії мав очі, як _____.
Голова в нього, мов _____.
Жив у країні, де часто гуляли _____.
Цар мав ____ дочок та ____ синів.

«Цар Плаксії та Лоскотон»

Щодня родина царя лила сльози цілими _____.

Цар грозився, що _____ того, хто сміється.

Отакий був цар Плаксії у країні _____.

Тема твору: зображення казкового царства, де панують сум, сльози та жорстокість.

Основна думка: любити життя, виховувати в собі уважне ставлення до людей, позитивний погляд на світ, бути оптимістом.

3. Хвилинка-мудринка «Чому сміятися корисно?» /Діти відповідають на запитання/.

4. Словникова робота.

Гвардія – це найкраща частина військ.

Нагайка – то багіт.

Митарства – страждання.

Лях – погріб.

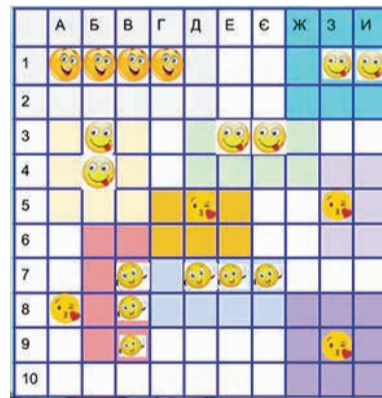
Баламут – підбурювач.

Світа – оточення, почет.

Віроломний – підступний.

Батрак – бідний селянин, наймит.

5. Гра «Морський бій».

Запитання:

Чотирпалубний корабель

• Що любив цар Плаксії?

• Як називається країна, в якій живе цар?

• За ким полювали охоронці злих законів?

• Де знаходиться країна Сльозолій?

Трипалубний корабель

• Укажіть жанр твору.

• Назвіть автора.

• Що означає слово гвардія?

• Голова Плаксія схожа на...

• А очі в царя, мов...

• Скільки дітей мав Плаксії?

Двопалубні кораблі

• Хто з героїв мав теплу й щире вдачу.

• Назвіть лютого посіпаку Плаксія.

• Хто мав лукавинку в очах?

• Хто з героїв твору з'їв себе із переляку?

• Кого боявся Цар Плаксії.

• Хто визволив із в'язниці Лоскотона?

Однопалубні кораблі

• Що носив за плечима Лоскотон?

• Хто від реготу лопнув і помер?

• Коли приходив дядько Лоскотон до діток?

• Хто жив у мандрах і митарстві?

Відповіді:

• Як плачуть діти.

• Сльозолій.

• За Лоскотоном.

• У горах.

• Казка.

• Василя Симоненка.

• Частина військ.

• Бочку.

• Кавуни.

• Шість.

• Лоскотон.

• Макака.

• Лоскотон.

• Макака.

• Лоскотона.

• Робітники.

• Розмальовану торбину сміху.

• Цар Плаксії.

• Кожний вечір.

• Лоскотон.

IV. Узагальнення знань та вмінь учнів

Чого навчила нас казка В. Симоненка «Цар Плаксії та Лоскотон»?

Вправа «Незакінчене речення» – Урок допоміг мені...

– Казка змусила мене задуматися над тим, що...

– Що знаємо на кінець уроку? (Зміст казки).

– Що вміємо? (Характеризувати героїв).

– Чи досягли ми визначених цілей? /Відповіді дітей/.

V. Заключне слово вчителя

Оптимізм і песимізм – дві сторони однієї медалі: світла і радісна, похмура і сіра.

Песимісти й оптимісти. Одні все життя плачуться і стогнуть, створюючи собі проблеми, а інші всі життєві негаразди сприймають з усмішкою, рятуючи себе і своїх близьких від суму й розпачу. Саме такі протилежні постаті і є героями казки Василя Симоненка «Цар Плаксії і Лоскотон».

VI. Самооцінювання

Оцініть свою роботу на уроці.

Що вдалося на уроці?

Над чим треба ще попрацювати? Що сподобалося, запам'яталось?

VII. Оголошення оцінок та домашнього завдання

Домашнє завдання: створити комікси до казки або згенерувати мем в інтернеті до персонажів.

Тетяна ОРЛОВА, вчитель української мови та літератури лицю імені Лесі Українки, м. Жовті Води

Андре-Марі АМПЕР

Електричний струм... Зараз він не здається нам таємничою чи недостатньо вивченою субстанцією, адже без електроприладів не минає жоден наш день. І цим великою мірою завдячуємо видатному вченому, французькому фізику, творцю основ електродинаміки, ім'я якого – Андре-Марі Ампер. Проте, хтозна – можливо, Андре Ампер міг би стати геніальним поетом чи біологом. В юності він обоженював читати художню літературу, а в останні роки життя захоплювався біологією та геологією.

Андре-Марі Ампер народився 22 січня 1775 р. Свій родовід Ампері вели від ліонських ремісників. Його батько Жан-Жак Ампер разом зі своїми братами торгував ліонськими шовками. Маги Жанна Сарсе – дочка одного з великих ліонських торговців. Дитинство Андре-Марі минуло в невеликому батьківському маєтку Полем'є на околиці Ліона.

Виняткові здібності Андре проявилися ще в ранньому віці. Він ніколи не ходив до школи, але читанню і арифметиці вивчився дуже швидко. Читав хлопчик все, що знаходив у батьковій бібліотеці. Вже у 14 років він прочитав всі 28 томів французької «Енциклопедії».

Особливий інтерес Андре виявляв до фізико-математичних наук і вже до 12 років самостійно опанував основи вищої математики! Але саме в цій галузі бракувало батьківської бібліотеки, і Андре почав відвідувати бібліотеку Ліонського колежу, щоб читати праці великих математиків.

Батьки запросили до Андре вчителя математики. Вже з першої зустрічі той зрозумів, з яким незвичайним учнем має справу. Незабаром учитель відмовився від уроків, адже його знань бракувало для навчання такого учня.

Хлопець не лише читав, але й критично сприймав прочитане. У нього виникали свої думки, свої оригінальні ідеї. Саме в цей час, у віці тринадцяти років, він надав до Ліонської академії свої перші роботи з математики.

1789 року почалася Велика французька буржуазна революція. Її події відіграли трагічну роль у житті Ампера. 1793 р. в Ліоні спалахнув заколот, незабаром придушений. Жан-Жака Ампера стралили за співчуття бунтівникам. Смерть батька Андре переживав дуже важко, був близький до втрати розуму. Лише рік потому, знайшовши душевну рівновагу у праці, він зміг повернутися до своїх занять.

Страта батька мала й інші наслідки. За вироком суду майже все майно сім'ї конфісковано, і матеріальне становище різко погіршилося. Андре довелося думати про засоби до існування. Він вирішив переселитися до Ліона і давати приватні уроки математики.

1799 р. Ампер одружився на Катрін Каррон. У них народився хлопчик, названий на честь діда – Жан-Жаком. (Пізніше він став одним із найвідоміших істориків французької літератури). Цю радісну подію затьмарила хвороба Катрін. Коштів, зароблених приватними уроками, бракувало. Нарешті, 1802 р. Ампера запросили викладати фізику і хімію до Центральної школи старовинного провінційного міста Бурк-ан-Бресса, за шістьдесят кілометрів від Ліона. Так, у 27 років почалася його регулярна викладацька діяльність, яка тривала все життя.

Ампер мріяв перебудувати традиційне викладання курсу фізики. Замість цього – нудні викладачі-чиновники, убога лабораторія і бідний фізичний кабінет, буденні турботи. Проте він багато працював, заповнюючи прогалини у своїх знаннях.

4 квітня 1803 р. Ампера призначено викладачем математики Ліонського ліцею. Щасливим він повернувся до Ліона, до дружини і сина, але незабаром – знову важкий удар – смерть Катрін.

Наприкінці 1804 р. Андре переїхав до Парижа, де отримав посаду викладача знаменитої Політехнічної школи. Ця вища школа була організована 1794 року і незабаром стала національною гордістю Франції, де готували високоосвічених технічних фахівців із глибокими знаннями фізико-математичних наук.

У Парижі Ампер відчував себе самотнім. Спогади про своє недовге щасливе життя – головна тема листів до рідних і друзів. Андре й раніше вважали дивакуватим і неуважним. Тепер ці риси стали ще помітнішими. До них додалася надмірна неврівноваженість. Усе це заважало викладати матеріал, яким він насправді володів чудово.

Розповідають, що якимось Ампер ішов вулицею і вираховував щось у голові. Раптом він побачив чорну дошку, таку ж, як в авдиторії. Зрадивши, дівстав шматочок крейди, яку завжди мав при собі, і почав писати формули. Дошка, однак, зрушила з місця. Ампер, не усвідомлюючи того, що робить, пішов за нею. Дошка набирала швидкість. Ампер побіг. Отямився він лише тоді, коли почув нестримний сміх перехожих. Аж тепер учений помітив, що дошка, на якій він писав формули, – це задня стінка чорної карети.

Кілька важливих подій сталося в житті Ампера в цей час: 1806 р. взяв другий шлюб, 1807 р. призначений професором Політехнічної школи. 1808 р. вчений одержав місце головного інспектора університетів. Усе це поліпшило його матеріальне становище і принесло деяке заспокоєння, але ненадовго. Другий шлюб був дуже невдалим, його нова дружина Женні Пото виявилася досить обмеженою особою. Ампер докладав багато зусиль, щоб якимось примиритися з нею заради спільної дочки, та все було марно. До цих переживань додалися нові – 1809 р. померла мати Ампера. Ці сумні події не могли не відбитися на його науковій діяльності.

Проте, між 1809 і 1814 рр. Ампер опублікував кілька цінних робіт з теорії рядів.

Вчений завжди розглядав математику як могутній апарат для вирішення різноманітних прикладних задач фізики і техніки. Уже його перша опублікована математична робота, присвячена теорії ймовірностей, мала, по суті, прикладний характер і називалася «Міркування про математичні теорії ігор» (1802). Питаннями теорії ймовірностей цікавився й надалі.

У дослідженні багатьох проблем фізики і механіки велике значення мають диференціальні рівняння в приватних похідних. Рішення таких рівнянь пов'язані зі значними математичними труднощами, над подоланням яких працювали відомі математики. Свій внесок у математичну фізику зробив і Ампер. Лише за один 1814 р. він виконав декілька робіт, які високо оцінили видатні французькі математики, зокрема, Даллас, Лагранж і Пуассон.

До його досягнень з хімії належить відкриття, незалежно від Авогадро, закону рівності молярних об'ємів різних газів, який по праву слід називати законом Авогадро-Ампера. Вчений зробив також першу спробу класифікації хімічних елементів на основі порівняння їхніх властивостей.

Але не ці дослідження та математичні праці зробили ім'я Ампера знаменитим. Класиком науки, всесвітньо

відомим вченим він став завдяки дослідженням у галузі електромагнетизму.

1820 р. данський фізик Г.Х. Ерстед виявив, що поблизу провідника зі струмом відхиляється магнітна стрілка. Так була відкрита чудова властивість електричного струму – створювати магнітне поле. Ампер детально дослідив це явище. Новий погляд на природу магнітних явищ виник у нього завдяки серії експериментів. Уже наприкінці першого тижня напруженої праці він зробив відкриття не менш важливе, ніж Ерстед – відкрив взаємодію струмів.

Ампер встановив, що два паралельних дроти, по яких тече струм в однаковому напрямку, притягуються одне до одного, а якщо напрямки струмів протилежні, відштовхуються. Ампер пояснив це явище взаємодією магнітних полів, які створюють струми. Ефект взаємодії дротів зі струмом і магнітних полів зараз використовується в електродвигунах, електричних реле і багатьох електровимірвальних приладах.

Про отримані результати Ампер відразу ж повідомив в академію. У доповіді, зробленій 18 вересня 1820 р., він продемонстрував свої перші досліди і закінчив їх такими словами: «У зв'язку з цим я звів усі магнітні явища до суті електричних ефектів». На засіданні 25 вересня він розвинув ці ідеї далі, демонструючи досліди, де спіралі, в яких проходить струм (соленоїди), взаємоділи один з одним як магніти.

Аж до початку XIX ст. електричні та магнітні явища були для людей великою таємницею. А магніти й узагалі мали містичний ореол. Вважалося, що їх створили злі демони на погибель людям, а користь вони приносять лише злодіям, бо з їхньою допомогою можна легко відчиняти замкнені двері. Ніхто не сприйняв би серйозно думку про те, що магнетизм пов'язаний з електрикою, а отже, не є самостійним, ба більше – містичним явищем.

Однак Ампер висунув геніальну ідею: магніт є сукупністю елементарних кругових струмів, що взаємодіють між собою. Якщо магніти можуть притягуватись і відштовхуватись, то чи не робитимуть так само провідники, якими тече струм? Таке припущення зробив Ампер, і одразу ж підтвердив це експериментально: узяз два провідники і пропустив через них струм. Коли напрям струму в провідниках був однаковим, вони притягувались, коли різним – відштовхувались. Саме з цього і постає знаменитий закон Ампера – закон взаємодії струмів, сформульований 1820 року.

Не всі вчені зрозуміли нові ідеї Ампера. Не погоджувалися з ними і деякі з його іменитих колег.

Проте, Ампер і далі провадив свої експерименти. Він шукав закон взаємодії струмів у вигляді математичної формули і знайшов цей закон, названий його ім'ям. Так, крок за кроком у роботах Ампера виростала нова наука – електродинаміка, заснована на експериментах і математичній теорії. Усі основні ідеї цієї науки, за висловом Джеймса Клерка Максвелла («вийшли з голови цього Ньютона електрики») за два тижні.

У 1820-1826 рр. Ампер публікує низку теоретичних і експериментальних робіт з електродинаміки і майже на кожному засіданні фізичного відділення академії виступає з доповіддю на цю тему. 1826 р. виходить з друку його підсумкова класична праця «Теорія електродинамічних явищ, виведена виключно з досвіду».

Слава Ампера швидко зростала; особливо схвально вчені відгукувалися

про його експериментальні роботи з електромагнетизму. Науковця відвідували відомі фізики, він отримав запрошення з інших країн виступити з доповідями про свої роботи. Але здоров'я його було підірване. Ампера обтяжувала робота у Політехнічній школі й інспекторські обов'язки. Він як і раніше мріяв читати курс фізики, а не математики, і читати нетрадиційно, включаючи туди новий розділ – електродинаміку. Найкращим місцем для цього був один з найстаріших навчальних закладів Франції – Колеж де Франс. Після багатьох неприємностей і інтриг 1824 р. Ампера обрано на посаду професора кафедри загальної та експериментальної фізики.

Те, як викладали фізику в тодішніх університетах, не задовольняло Ампера: студенти мусили розбиратися в розрізних фактах і теоріях. А вчений мріяв розгорнути перед своїми слухачами грандіозну картину всесвіту, де все – взаємопов'язане.

Останні роки життя Ампера затьмарили сімейні та службові неприємності, що відбивалися на його слабкому здоров'ї. Зовнішні ознаки успіху не дали матеріального благополуччя. Він як і раніше змушений приділяти багато часу читанню лекцій на шкоду своїм науковим заняттям. Але й науку не залишав.

1835 р. вчений опублікував роботу, де довів подібність між світловим і тепловим випромінюваннями і показав, що всі випромінювання при поглинанні перетворюються на тепло. Тоді ж Ампер захопився геологією і біологією, взяв активну участь у наукових суперечках між знаменитими вченими Кюв'є і Сент-Іллером, попередниками еволюційної теорії Дарвіна, і опублікував дві біологічні роботи, в яких виклав свої погляди на процес еволюції. На одному з диспутів противники ідеї еволюції живої природи запитали Ампера, чи справді він вважає, що людина походить від равлика. На це Ампер відповів: «Я переконався в тому, що людина виникла за законом, спільним для всіх тварин».

Іншим захопленням Ампера була класифікація наук. Ця важлива в методологічному та загальнонауковому плані проблема цікавила Ампера давно, ще з часу його роботи в Бурк-ан-Брессі. Він розробив свою систему класифікації наук, яку мав намір викласти в двотомному творі. У 1834 р. вийшов перший том «Досліди філософії наук або аналітичного викладу природної класифікації всіх людських знань». Другий том видав син Ампера вже після його смерті.

Ампер був майстром вигадувати нові наукові терміни. Саме він запровадив в ужиток вчених такі слова, як «електростатика», «електродинаміка», «соленоїд». Ампер висловив думку про те, що в майбутньому, ймовірно, виникне нова наука про загальні закономірності процесів управління і запропонував назвати її «кібернетикою».

Ампер помер від запалення легенів 10 червня 1836 р. під час інспекційної поїздки в Марселі, де й похований.

Олена ШВЕЦЬ-ВАСІНА,
письменниця, м. Дніпро

Ред. Уривок зі збірки «Крізь час і простір: видатні фізики світу» подано в скороченій. Електронна версія книжки – за посиланням: <https://dobm.dp.ua/elektrona-biblioteka/>

Чи мав Голодомор національні ознаки?

(Декілька аргументів до дискусії)

28 листопада 2006 року Верховна Рада України ухвалила Закон «Про Голодомор 1932-1933 років в Україні», який визначає ці події як геноцид українського народу. Згідно Закону, публічне заперечення Голодомору вважається протиправним і підлягає покаранню.

Однак серед певної частини суспільства (зазначимо, що питома вага цих людей постійно зменшується, про що свідчать результати соціологічних опитувань) немає єдиної думки щодо того, чи можна вважати Голодомор геноцидом у юридичному значенні цього терміну, закріпленому в «Конвенції ООН про запобігання злочину геноциду і покарання за нього». (Ухвалена Генеральною Асамблеєю ООН 9 грудня 1948 року).

Стаття 2 Конвенції визначає Геноцид як «...будь-які з наступних дій, скоєних із наміром повністю або частково знищити національну, етнічну, расову чи релігійну групу як таку: (а) вбивство членів цієї групи; (б) завдання тяжких тілесних ушкоджень чи розумового розладу членам такої групи; (в) навмисне створення членам групи життєвих умов, що розраховані на повне або часткове знищення групи; (г) дії, спрямовані на унеможливлення народження дітей у середовищі групи; (д) насильницька передача дітей цієї групи іншій групі».

Голодомор як геноцид заперечують передусім російська федерація та країни, що в той чи інший спосіб підтримують цю державу.

Чому так відбувається, зрозуміло. Для рф, яка назвала себе правонаступницею СРСР, визнання Голодомору геноцидом – велика репутаційна втрата як держави-наступниці радянської імперії. Адже в подальшому це може призвести до порушення питання про фінансові зобов'язання рф перед нащадками постраждалих. До того ж, в рф вже давно триває активний процес героїзації особи Й. Сталіна як «ефективного менеджера», який фактично відновив російську імперію. Безумовно, керівництво рф ніколи не погодиться на розвінчання однієї з центральних фігур своєї історії.

Для заперечення Голодомору як геноциду наводяться такі аргументи:

1. Ніякого Голодомору взагалі не було, а була посуха на значній території СРСР (а не лише в Українській СРР), внаслідок якої у населення були певні проблеми з харчуванням. Кількість загиблих (мільйони) завищена з метою політичних спекуляцій.

2. Голод («продовольчі труднощі») виник внаслідок необхідності експортувати велику кількість зерна для оплати закупівель передових технологій, необхідних для індустріалізації СРСР, тобто метою урядових заходів було винятково зерно, а не загибель селян. А те, що в Україні ситуація (тобто кількість загиблих) була гіршою, ніж в інших частинах СРСР, викликано лише «перегинами» тодішнього керівництва республіки.

3. Вилучення продовольства виправдано тим, що воно дозволило здійснити успішну індустріалізацію, а індустріалізація – перемоги нацистську Німеччину у Другій світовій війні.

4. Не можна кваліфікувати як геноцид події, що сталися до ухвалення міжнародного документу про геноцид (1948).

Якщо всі ці думки не витримують жодної неупередженої фактологічної чи моральної критики, то лишається останній, найвагомий, аргумент:

Оскільки від голоду помирали люди не лише в Українській РСР, то нема доказів, що це була організована акція, політика, спрямована проти українців як національної групи. Дехто, погоджуючись із тим, що Голодомор мав усі ознаки геноциду за соціальним принципом, відмовляється визнавати його національну складову.

Державна дума російської федерації 2 квітня 2008 р. навіть ухвалила відповідну Заяву, де наголошується, що «Внаслідок голоду, викликаного насильницькою колективізацією, постраждали багато регіонів СРСР (Поволжя, Центрально-чорноземна область, Північний Кавказ, Урал, Крим, частина Західного Сибіру), Казахстану, України, Білорусі». Отже «...ця трагедія не має і не може мати міжнародно визначених ознак геноциду і не має бути предметом сучасних політичних спекуляцій».

Проте, історичні документи прямо засвідчують, що цей геноцид мав виразну національну ознаку і відповідає духу і букві Конвенції ООН про запобігання злочину геноциду і покарання за нього.

Так, рівно 90 років тому, 22 січня 1933 р. ЦК ВКП(б) та СНК СРСР ухвалили директиву про запобігання масовому виїзду селян із голодуючих районів. Ухвалили (наголошу) саме у розпал Голодомору!

Цей документ заслуговує на те, щоб навести його повністю, мовою оригіналу.

«Ростов-Дон, Харьков, Воронеж, Смоленск, Минск, Сталинград, Самара № 65/ш

До ЦК ВКП і Совнарком дошли свідчення, що на Кубані і Україні почався масовий виїзд крест'ян («за хлебом») в ЦЧО, на Волгу, Московську обл., Западную обл., Белоруссию. ЦК ВКП і Совнарком ССРСР не сомневаются, что этот выезд крест'ян, как и выезд из Украины в прошлом году, организован врагами Советской власти, эсерами и агентами Польши с целью агитации «через крест'ян» в северных районах ССРСР против колхозов и вообще против Советской власти. В прошлом году партийные, советские и чекистские органы Украины прозевали эту контрреволюционную затею врагов Советской власти. В этом году не может быть допущено повторение прошлогодней ошибки.

Первое. ЦК ВКП і Совнарком ССРСР предписывают крайкому, крайисполкому и ПП ОГПУ Северного Кавказа не допускать массовый выезд крест'ян из Северного Кавказа в другие края и въезд в пределы края из Украины.

Второе. ЦК ВКП і Совнарком предписывают ЦК КП(б)У, Укрсовнаркому, Балицкому и Реденсу не допускать массовый выезд крест'ян из Украины в другие края и въезд на Украину из Северного Кавказа.

Третье. ЦК ВКП і Совнарком предписывают ПП ОГПУ Московской обл., ЦЧО, Западной обл., Белоруссии, Нижней Волги и Средней Волги арестовывать пробравшихся на север «крест'ян» Украины и Северного Кавказа и после того, как будут отобраны контрреволюционные элементы, водворять остальных в места их жительства.

Четвертое. ЦК ВКП і Совнарком предписывают ТО ГПУ Прохорову дать соответствующие распоряжения по системе ТО ГПУ.

Предсовнарком ССРСР В.М. Молотов Секретарь ЦК ВКП(б) И. Сталин».

Зазначимо, що найбільша частина території Північного Кавказу – це Кубань. А за найближчим на ті часи переписом населення (1926 р.) більшість її жителів склали етнічні українці (54,1 %).

Місцеві можновладці одразу кинулися виконувати це розпорядження. Наступного дня після ухвалення Директиви союзного керівництва, з'являється місцева Постанова за підписом одного з чільних керівників української партійної організації Менделя Хагаєвича.

«23 января 1933 г.

Директива ЦК ВКП(б) і СНК ССРСР в связи с массовым выездом крест'ян за пределы Украины.

1. Послать всем обкомам и облисполкомам директиву (с приложением).

2. Предложить уполнаркомпути (т. Лаврищеву) и ЮЖОКТО ГПУ немедленно дать указания всем железнодорожным станциям о прекращении продажи билетов за пределы Украины крест'янам, не имеющим удостоверения РИКов о праве выезда или промышленных и строительных государственных организаций о том, что они завербованы на те или иные работы за пределами Украины.

Секретарь ЦК КП(б)У М. Хагаевич».

Ці документи не є фантазією українських істориків, заражених, на думку російських колег, націоналізмом. Вони взяті із російського видання «Трагедия советской деревни. Коллективизация и раскулачивание 1927-1939: документы и материалы. В 5 т. Том 3. (Конец 1930-1933)». (Москва. РОССПЭН, 2001.).

Як ми можемо пересвідчитися, інформація історичних документів 1933 р. геть не узгоджується із Заявою Держдуми рф зразка 2008 р. Якщо голод був у «Поволжі, Центрально-чорноземній області, Білорусі», то чому туди намагалися виїхати голодуючі українські селяни? Питання, звісно, риторичне...

І ще кілька аргументів.

У часи Голодомору в СРСР ще тривала так звана політика «коренізації», яка в Україні та в місцях компактного проживання українців отримала назву «українізація» (тоді як в інших місцях провадилася «татаризація», «білорусизація» тощо). Сутність її полягала у залученні представників корінного населення

радянських республік і автономій до місцевого керівництва та надання офіційного (а інколи – й панівного) статусу їхнім національним мовам.

Що цікаво. У СРСР ця політика остаточно була припинена наприкінці 1930-х. До цього часу на території України залишалися польські, німецькі, єврейські тощо національні райони. А от українізація на території РСФРР, на Далекому Сході та Кубані, була припинена саме в роки Голодомору.

Далекий Схід

Ще на початку 1930-х рр. постановою президії Далькрайвиконкому від 9 серпня 1932 р. було затверджено рішення крайової комісії з українізації від 13 лютого 1932 р. про переведення з 1 липня 1932 р. на повну українізацію 3-х районів часткової українізації на Приморщині, де українці становили більшість населення.

Однак, згідно з постановою ЦК ВКП(б) і СНК ССРСР «О хлебозаготовках на Украине, Северном Кавказе и в Западной области» від 14 грудня 1932 р., усі українські культурно-освітні установи на теренах РСФРР були ліквідовані.

Кубань

За переписом населення 1926 р., українці склали на цій території 1 млн 644 тисячі 380 осіб (54,1 % всього населення). У часи українізації на українську мову навчання було переведено 746 шкіл Кубанської округи, працювало 12 українських педагогічних технікумів, у м. Краснодар відкрився Північнокавказький український інститут, виходили україномовні газети та часописи, діяли українські письменницькі організації.

Унаслідок Голодомору, депортацій та репресій українське населення Кубані втратило 25-50% своєї чисельності, решта під час проведення паспортизації 1933 р. була зареєстрована як росіяни. Усі українські навчальні заклади були закриті або переведені на російську мову навчання. За переписом населення 1939 р., українці склали на Кубані лише 4,3%.

І ще. Перебіг голоду 1932-1933 рр. у національних районах України малодосліджений. Проте є багато спогадів і документів, які засвідчують, що в деяких національних районах, де компактно мешкали представники інших національностей, голод відчувався з меншою силою. Згадується, що селяни з українських сіл часто знаходили порятунок від голодної смерті у єврейських колгоспах. Мешканцям німецьких сіл було дозволено приймати допомогу від німецького уряду. Отже, в найгірших умовах були саме селяни-українці.

Підсумовуючи, зазначимо, що ці та інші вищенаведені факти свідчать, що Голодомор як геноцид мав доволі чіткі національні ознаки.

Валентин РИБАЛКА, начальник експозиційно-виставкового та видавничого відділу Музею спротиву Голодомору, м. Дніпро

Моє Придніпров'я Січень

1 • 120 років тому (1903 р.) у м. Верхньодніпровську почала виходити газета «Верхнеднепровский земский листок сельскохозяйственных объявлений».

3 • 85 років тому (1938 р.) у Дніпропетровську народилася Галина Олександрівна Неледва, художниця, заслужений художник України, почесний академік Національної академії мистецтв України (2013). Померла 11 вересня 2017 р.

7 • 95 років тому (1928 р.) в с. Різвлянське (нині смт Сиваське Херсонської області) в селянській родині народився Леонід Дмитрович Залата, український письменник (прозаїк, поет). Навчався і працював у Дніпропетровську. Помер 31 серпня 2009 р.

8 • 115 років тому (1908 р.) у Мелітополі в родині робітника-залізничника народився Зот Іллєч Некрасов, український вчений-металург, заслужений діяч науки і техніки УРСР, академік АН УРСР. Закінчив Дніпропетровський металургійний інститут. Працював науковим співробітником інституту, професором кафедри металургії чавуну, директором Інституту чорної металургії, очолював Дніпропетровський науковий центр АН УРСР (нині – Придніпровський науковий центр Національної академії наук України). Помер 1 грудня 1990 р., похований на центральній алеї Запорізького меморіального кладовища в Дніпрі.

10 • 175 років тому (1848 р.) у с. Олександрівка Слов'яносербського повіту Катеринославської губернії (нині – м. Олександрівськ Луганської обл.) народився Сергій Аркадійович Андрєєвський, видатний юрист, літератор, критик, лектор, оратор. Помер 9 листопада 1918 р. в Петрограді.

• 85 років тому (1938 р.) у Дніпропетровську почала виходити газета «Днепровская правда» – орган обласних комітету компартії та ради народних депутатів. 1991 р. набула статусу громадсько-політичної газети.

11 • 110 років тому (1913 р.) народився Василь Степанович Кук, український військовий та політичний діяч, провідник націоналістичного підпілля у Східній та Південній Україні, останній головнокомандувач Української Повстанської Армії у 1950-1954 рр. У 1942-1943 рр. очолював націоналістичне підпілля на Дніпропетровщині. Помер 9 вересня 2007 р. у Києві.

• 105 років тому (1918 р.) народився Яр Славутич (Григорій Михайлович Жученко), український поет, літературознавець і мовознавець. Після Другої світової війни жив у США та Канаді. Доктор славістики, професор Альбертського університету в Едмонтоні. Помер 4 липня 2011 р., похований на цвинтарі св. Михайла.

13 • 215 років тому (1808 р.) народився Аполлон Олександрович Скальковський, російський та український історик польського походження, статистик, економіст, етнограф, письменник, публіцист, відомий працями з історії України, зокрема козаччини. Під час археографічної експедиції 1839 р. знайшов у Катеринославському архіві Коша Нової Запорозької Січі за 1730-1775 рр. Помер 28 грудня 1898 р. / 9 січня 1899 р. / Похований в Одесі.

• 75 років тому (1948 р.) у с. Червонопартизанському Царичанського району (нині – с. Мала Петриківка Петриківського району) народилася Тамара Григорівна Кудіш, майстер петриківського декоративного розпису.

18 • 75 років тому (1948 р.) у Дніпропетровську народилися Микола Олексійович і Михайло Олексійович Кублики, художники. Микола працював у галузі станкового живопису. Помер 28 червня 1995 р., похований у Дніпропетровську. Михайло працює в галузі станкового живопису.

19 • 185 років тому (1838 р.) у Катеринославі засновано «Екатеринославские губернские ведомости». До 1872 р. газета була єдиним періодичним друкованим виданням у місті. Існувала до 1917 р.

21 • 160 років тому (1863 р.) народився Михайло Олександрович Павлов, видатний вчений-металург, академік АН СРСР. У 1900-1903 рр. викладав у Катеринославському вищому гірничому училищі (нині – Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»). Помер 10 січня 1958 р. в Москві.

• 75 років тому (1948 р.) у Дніпропетровську народився Фелікс Емануїлович Бірчанський, художник.

26 • 105 років тому (1918 р.) вийшов перший номер газети «Світло Жовтня», органу Павлоградських райкому компартії та ради народних депутатів. Тепер – незалежна суспільно-політична газета «Рідний край» Павлоградського району.

27 • 160 років тому (1863 р.) у маєтку Удачне при селі Мало-Софіївці Гуляйпільської волості Верхньодніпровського повіту (пізніше – Криничанського району) народився Олександр Сергійович Лапко-Данилевський, російський історик, академік Санкт-Петербурзької академії наук. Помер 7 лютого 1919 р. у Петрограді.

31 • 85 років тому (1938 р.) в смт Васильківка (нині – центр Васильківської громади Синельниківського району) в сім'ї вчителів народився Віталій Васильович Калиниченко, український дисидент, член Української Гельсінкської групи. Двічі репресований: у 1966 та 1980 рр. У таборах відбув 18 років. Реабілітований 1991 р. Помер 27 квітня 2017 р. у м. Сілвер Спрінг, штат Меріленд, США.

Січень • 80 років тому (1943 р.) у м. Кам'янському нацистські окупанти знищили міську підпільну організацію.

Подала Світлана ЖИЛИНСЬКА, завідувач красназвочного відділу ДОУНБ (з календаря «Моє Придніпров'я»)

З подякою за Різдвяне диво

Українською землею впевнено простує Новий рік. Але ми живемо у воєнній реальності і тому, на жаль, відмовились у ці новорічні свята від традиційних феєрверків та великої ялинки у центрі міста. Проте, не можна позбавляти дітей новорічних привітань і віри в дива!

Усі діти чекають новорічних свят. Тож у нашому Будинку мистецтв чудове казкове шоу дітлахам вже вчетверте подарував благодійний фонд «Відновлення України» (голова Ілля Одинцов) разом із гостем з Японії – Ріка Чу-жо (Піка-чу). Чого лиш не було тут: новорічні загадки, конкурси, танці, польоти різнокольорових птахів миру; аніматори в костюмах популярних персонажів, переодягання всіх охочих у казкових героїв. А ще неочікуваний «срібний дощ», змагання на краще прикрашення незвичайної ялинки.

Кульмінацією стала поява справжнього японського Санти, роль якого грав той самий Піка-чу, що представляє благодійну японську організацію «Усмішка». Він приїхав до України, де від війни страждають діти, щоб хоч якось їм допомогти. А до цього Піка-чу побував і в інших країнах, де були військові дії.

Як і годиться, Санта дарував подарунки: кожна дитина (було їх, напевно, понад 100!) отримала

жовтенький капелюшок «пікачучку» (так назвали її українські організатори) із рухливими вушками та підсвіткою, великі коробки цукерок, пакети з печивом, а головне – віру в Різдвяне диво!

Велика дяка благодійному фонду, харківським артистам і чудовим гостям із далекої Японії. Ви подарували дітям справжнє новорічне диво, насолоду від участі в іграх, конкурсах, сприяли формуванню у них здатності реагувати на шире, гарне та добре; додали позитиву та енергії. Фотомиттєвості свята – свідчення цьому.

**Валентина СЛОБОДА, фахівець
Дніпровського будинку мистецтв
Фото Володимира ОЖУГА**

Залізний дракон

Сумне цього року Різдво. Мама так і сказала: «Ніяких походеньок! А то тривога почнеться, а ти на вулиці...» І що то за свято без тата? Він минулого року мені таку Віфлеємську Зірку зробив! Не лише дівчата, а й хлопчики просили потримати.

Зараз тато нас захищає. Від ворогів, що землю нашу хочуть забрати. І нас поневолити. Мій тато сміливий. Він льотчик. Тому його обов'язок – бути попереду військових і ворожу техніку знищувати. Так тато мені пояснив, перед від'їздом.

Я за ним сумую. І мама, і бабуся. Але ми не сидимо без діла. Ми для військових робимо солодкі батончики. Вони поживні й смачні. Ось і зараз до нас дві сусідки прийшли – допомогати. А мені дозволили вийти на подвір'я. Бо сніг цього року вперше випав. І такий він білий і пухнастий. Може, й маленьку снігову бабу зліплю? Але самій не цікаво.

Я озирнулась. Треба за риг зайти, може, хлопці там у сніжки грають? Точно! Он, кричить хтось.

За риг мені ходити забороняють. Зиркнула на своє вікно. Ніхто не бачить. І я шмигнула за будинок.

Оком не встигла кліпнути, як в обличчя пихнуло згустком полум'я. Я злякалась. Здалось, що вії горять. Очі заплющила, долонями лице закрила і присіла.

– Обережно! Здається, це сусідський Олег кричить. А потім хтось легенько мене торкнувся.

– Ей, ти жива? – чую голос його приятеля – Кирила.

Випросталась, очі відкрила. Він! Стоїть біля мене Кирило, перелякано в очі дивиться.

– Що це було? На дракона вогнедишного схоже, – промирилася я.

– Тю, вигадала! Драконів не існує. Хіба в фантастичних фільмах, – це вже Олег. Таки й тут не без нього.

– Вибач, я хотів показати хлопцям, як мій дрон на рух реагує – вогнем пирхає. Вже й машинку приготував, щоб поїхала. А тут ти. Не постраждала? Ніби ціла, вії не згоріли. – Він благально подивився на мене. – Ти ж нас не видаси? То я новий татків винахід вирішив випробувати. Без дозволу взяв, отже...

– Та що ти перед нею виправдуєшся, наче перед своєю бабусею? – втрутився Кирило. – Вона своя людина, все розуміє. До речі, пішли з нами, подивися, що воно таке: дрон.

Я зраділа, бо дрони тільки на світлинах бачила. Вороги на житлові будинки їх скеровують, а наші воїни ті штукенції збивають. Тільки ж то великі, а цей чомусь маленький?

– Атож. Пішли. А чому він маленький? І як ним керувати? Навчиш?

Олег пояснив, що то лише модель, яку завжди маленькою роблять. Щоб зручно випробувувати.

Але, скажу вам, дрон – це круто. В машинку влучно поцілів, ух! Ми його Залізним драконом назвали. Бо він і на голос реагує.

Щоправда, потім Олегів тато на нас таки насварився. Але ми його запевнили, що випробування моделі відбулося без аварій.

Тепер чекаємо, коли на заводі справжні дрони зроблять. І ті великі залізні дракони нас від ворогів захистять. А це наблизить Перемогу. Тато повернеться і зробить мені таку Зірку... найкращу на все місто! І ми співатимемо: «Нова радість стала, яка не була, Над вертепом звізда ясна світлом засіяла...»

І будуть мир та щастя і в нашій родині, і у всій Україні!

**Еліна ЗАРЖИЦЬКА,
член Національної спілки
письменників України**

ЗАСНОВНИК ГАЗЕТИ «ДЖЕРЕЛО» – ПЕРВИННА ПРОФСПІЛКОВА ОРГАНІЗАЦІЯ КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ «ДНІПРОВСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ» ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»

Редакційна колегія:
В.М. ВАСИЛИНЕНКО, М.Г. ВАТКОВСЬКА, Ю.М. МОГИЛА,
О.В. ПОЛТОРАЦЬКИЙ, М.І. РОМАНЕНКО,
В.Г. СЕРЕДНЯ, В.В. СИЧЕНКО, Л.О. ШАПРАН

Редактор, фотокор, дизайн і верстка Н.О. АНТОНЕНКО

**САЙТ ОБЛАСНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ГАЗЕТИ
«ДЖЕРЕЛО»:**
gdjerele.jimdofree.com

Свідоцтво про реєстрацію
ДП № 2244-982ПП від 24.01.2019.
Формат А3.

Адреса редакції:
49006, Дніпро, вул. Володимира
Антоновича, 70, Дніпровська
академія неперервної освіти.
Тел. 0952303947, 732-48-48.
E-mail: **GDjerele@ukr.net**